

DE VARKENS PRAKTIJK

Een stap vooruit

POSITIEF

Een nieuw jaar biedt nieuwe kansen. Weer een nieuwe mogelijkheid om vol goede moed en veel positiviteit van start te gaan, waarbij we u alle goeds toewensen.

Ook deze nieuwsbrief zit weer boordevol “goeds”. Zo lichten we de **aanpak van de rode bedrijven** op het gebied van DDD's toe en gaan we in op de dierziekte **Actinobacillus pleuropneumoniae**. Ook bespreken we op welke wijze **quarantaine en adaptatie** zo ideaal mogelijk kunnen verlopen én stelt één van de **spillen achter de schermen** zich weer aan u voor.

POLL

Hoe waardeert u uw varkensarts?

ACTINOBACILLUS PLEUROPNEUMONIAE

Stella Nauta – Varkensarts De Varkenspraktijk, locatie Oss en Mill

De term App is bij vele varkenshouders wel bekend. De huidige weersomstandigheden geven dat we op het moment wat meer uitbraken zien. Een goede aanleiding om wat meer aandacht aan deze ziekte te besteden.

App is een afkorting van Actinobacillus Pleuropneumoniae; een bacterie die (eenzijdige) longontsteking kan veroorzaken. Op een groot deel van Nederlandse bedrijven dragen varkens deze bacterie bij zich. De bacterie verplaatst zich slecht door de lucht; verspreiding gebeurt met name via direct neus-neus contact. De meeste dieren worden daardoor al vlak na geboorte door de zeug besmet.

Verschijnselen door App kunnen uiteenlopen van **acute sterfte** en ernstig **zieke dieren** tot chronisch **hoesten** en **verminderde groei**. Deze symptomen zijn het gevolg van een meer of minder ernstige longontsteking. De ernst en het voorkomen van de verschijnselen hangt met vele factoren samen zoals leeftijd, afweer, huisvesting, klimaat en infectiedruk en verschillen hierdoor per bedrijf en moment.

Het **mengen van varkens**, zowel binnen het bedrijf als via aankoop van varkens (van verschillende herkomst), is een belangrijke risicofactor voor de verspreiding van App. Naast mengen van dieren draagt ook **onvoldoende hygiëne** bij aan verspreiding van App. De bacterie kan namelijk enkele

dagen tot weken overleven in de omgeving, wanneer beschermd door organische materialen zoals mest. Ook overleeft de bacterie tot wel 30 dagen in koud water. Onzorgvuldig schoonspuiten, drogen en opwarmen van afdelingen zijn zodoende belangrijke risicofactoren voor het in stand houden van een App infectie. Daarnaast moet ook gedacht worden aan verspreiding door vieze laarzen, kleding en overige materialen.

Voorgaande verklaart hoe het hanteren van een strikt **all-in all-out** principe en het handhaven van strikte **hygiëne-maatregelen** de verspreiding van App helpt tegen te gaan en infectiedruk helpt te verminderen. Toch zijn eerdergenoemde maatregelen niet altijd afdoende om ziekte te voorkomen gezien de vele factoren die hierin een rol spelen.

Dat we in deze tijd van het jaar vaker uitbraken tegenkomen is grotendeels te wijten aan het **klimaat**. Een stalklimaat met hoge lichtsnelheden en temperatuurschommelingen, zoals die in deze tijd van het jaar meer voorkomen, werken App in de hand. Daarnaast komen andere bekende luchtweginfecties zoals PRRS, griep of mycoplasma meer voor in dit jaargetijde, wat de weerstand tegen App verder vermindert.

Wanneer ondanks optimaal management en klimaat problemen optreden kan **vaccinatie**, welke de verschijnselen vermindert, uitkomst bieden. Vaccinatie voorkomt aanslaan van de infectie echter niet waardoor optimaal management en stalklimaat van belang blijven voor een zo gezond mogelijke varkensstapel.

PROCESBEGELEIDING RODE BEDRIJVEN

In de afgelopen jaren is het antibioticagebruik in de varkenssector flink gedaald. Het streven blijft zo veel mogelijk bedrijven in het groene gebied te krijgen. De POV heeft in samenwerking met dierenartsen en voeradviseurs daarvoor in 2020 een **gezamenlijk routeplan** gepresenteerd. Hierin staan aanvullende maatregelen beschreven voor bedrijven die zich in het rood bevinden. Per 1 januari 2022 komt een nieuwe, derde stap uit het routeplan erbij.

Bedrijven die **één jaar in het rood** staan dienen een **aanvullend bedrijfsgezondheidsplan** (BGP) op te stellen met de bedrijfseigen dierenarts.

Staat een bedrijf voor het **tweede jaar** (2020, 2021) in het rood, dan dient de varkenshouder een **adviesteam** samen te stellen. Deze bestaat uit een varkensarts en een externe bedrijfsadviseur, bij voorkeur de voervoerlichter. Dit team komt drie keer in één jaar bijeen en rapporteert hierover.

Bij het **derde jaar** in het rood (2019, 2020, 2021) stelt de varkenshouder een **expertteam** samen. Het adviesteam wordt aangevuld met een **onafhankelijk procesbegeleider**, geregistreerd in het register van de Vereniging Agrarische Bedrijfsadviseurs met als werkveld Varkenshouderij, en komt drie keer in één jaar bijeen en rapporteert hierover.

Voor bedrijven die **vier jaar of langer** in het rode gebied zitten, zal **maatwerk** per bedrijf geleverd worden. **Schorsing** van IKB behoort hierbij tot de mogelijkheden.

INJECTIETECHNIKEN

In voorgaande nieuwsbrieven zijn we ingegaan op **juiste injectieplaats** en gebruik van **juiste naald**. Vaccinaties kunnen, wanneer ze daarvoor geregistreerd zijn, ook zonder de naald worden toegediend. De belangrijkste voordelen hiervan zijn dat het **risico op ziekteverspreiding kleiner** wordt en dat het **minder invasief** is voor het varken.

Voor naaldloze vaccinatie zijn meerdere apparaten op de markt en daarbij kan onderscheid gemaakt worden tussen apparaten voor **intradernale** en **intramusculaire** toediening. Bij intradermale toediening komt het vaccin in de huid terecht en daar bevindt zich een hoge concentratie immuuncellen. Dat zorgt ervoor dat er een kleiner volume nodig is, wat kan zorgen voor minder bijwerkingen. Daarnaast kan een intradermale vaccinatie ook gedaan worden op andere plaatsen dan in de nek, bijvoorbeeld in de lies.

EVEN VOORSTELLEN

Ik ben **Kitty Kremers**. Samen met mijn man Tonny en onze Noorse boskat Banderas woon ik in Mill.

In 1998 ben ik begonnen op de praktijk in Wanroij. Na diversen fusies nu werkzaam in De Landbouwhuisdierenpraktijk in Mill. Samen met mijn collega's probeer ik iedere dag weer om alles goed en soepeltjes te laten verlopen en te regelen voor alle veehouders en voor de dierenartsen.

Daar ligt ook mijn uitdaging... op het einde van de werkdag alles afgewerkt te hebben.

APOTHEEKNIEUWS

Zoals we in de nieuwsbrief van Juni afgelopen jaar al aangeven, waren er flinke leveringsproblemen omtrent de **Lactovac**. Lactovac wordt voornamelijk ingezet in geval van kraamstaldiarree ten gevolge van het Rotavirus. Daarnaast bevat het vaccin tevens een Coronavirus- én E. Coli-component. Helaas heeft de farmaceut kenbaar gemaakt dat het product niet meer terug gaat komen op de markt.

Ook **Porcilis M. Hyo** gaat van de markt verdwijnen. Onder andere de Porcilis M. Hyo ID blijft wel beschikbaar.

QUARANTAINEN EN ADAPTATIE

Een goed quarantainebeleid is essentieel voor het beperken van de introductie van nieuwe of al bekende ziektekiemen. Op een vermeerderingsbedrijf betreft dit hoofdzakelijk de gelten. Vergeet echter niet dat dit minstens net zo belangrijk is voor de beren.

Quarantaine en adaptatie hebben verschillende doelen en zouden alle twee minimaal 6 weken in beslag nemen. Totaal dus **minimaal 12 weken**.

Quarantaine vindt idealiter plaats in een stal die los staat van de rest van het bedrijf, waar de dieren na aanvoer in worden gehuisvest. Hier kunnen deze dieren uitzielen, zonder dat het volledige bedrijf besmet raakt. Eventuele infectiedruk van het bedrijf van herkomst zal in deze weken verminderen.

Adaptatie is de gewenning aan het bedrijf waar de dieren deel van uit gaan maken. Uiteraard gaat dit om ziektekiemen, maar ook om huisvestingssystemen, voer en voersystemen, omgang met nieuwe mensen, et cetera. Ziektekiemen willen we zo min mogelijk tussen dieren verspreiden. Waar mogelijk passen we **vaccinaties** toe. Wat niet door vaccinatie kan, is alleen mogelijk door in basis minder wenselijke acties. Denk hierbij aan het plaatsen van een slachtzeug tussen de dieren, kauwtouwen die bij zeugen hebben gehangen bij de dieren hangen of mest van zeugen bij de dieren in het hok verspreiden. Bij voorkeur vindt dit alles bij gelten ruim voor het dekken plaats. Let wel: dit alles is bedrijfsspecifiek. Stem het daarom af met uw dierenarts.

ANTIBIOTICUMREDUCTIE IN DE VARKENSHOUDERIJ

Rick Janssen – Tijdschrift voor Diergeneeskunde, december 2021

In 2006 werd het gebruik van **antimicrobiële groeibevorderaars** in het voer in Nederland definitief verboden. In de daaropvolgende jaren steeg het gebruik van antibiotica, op voorschrift van de dierenarts, hetgeen leidde tot een gebruik van **meer dan 500.000 kilogram actieve werkzame stof** in 2007. De varkenshouderij in Nederland was hierbij een van de grootverbruikers. Voor de varkenshouder en ook voor de varkensarts is er sinds die tijd veel veranderd. Twaalf tot veertien jaar geleden hadden varkenshouders zelf antibiotica op voorraad, en maakten ze zelf de keus wanneer en welke varkens met antibiotica behandeld werden. De preventieve inzet van antibiotica kwam zeer regelmatig voor. De varkensarts voerde nog (deels) zelf vaccinaties uit bij de varkens.

Lees verder op [de website van De Varkenspraktijk](#).

